

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Plac. SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előzetes pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 ft —
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy óra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsorpetitsor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 50 kr
Nyitlér 4 hasábsorpetitsorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, okt. 14.

201. szám.

Debreczen, okt. 14.

(—0—) Irtam egy cikket, melyben azt igyekeztem kifejteni, hogy az adósság két féle: Vannak adósságok, melyek onnan származnak, hogy a pénz elverjük, és vannak adósságok, melyek onnan származnak, hogy a pénzt jövedelmező befektetésekre fordítjuk. Van például 1000 hold földem, az az 1000 hold föld megért 50,000 forintot, mert felén viz állt. Kölesön vettem 10,000 forintot, a java földet megmentettem a víztől s most megér a birtok 150,000 forintot. Van rajta 10,000 forint adósság. Hát olyan természetű adósság-e most már ez, melylyel szegényebb lettem. De mondok mást: Van egy 500 holdas birtokom, mely nem jövedelme csak 2000 forintot. Miért? Mert nincs instruálva. Veszek 8000 forintos kölcsönt. A 8000 forint után fizetek 560 forint kamatot, törlesztéssel. A birtokot instruálom és jövedelmez 5—6000 forintot. Hát szegényebb lettem? Van egy házam például. Jövedelmez 600 forintot. Ha boltokat csináltok alá, jövedelmez 1500 forintot. Igen, de a bolt 3000 forint adósságba merített. Hát szegényebb lettem? Olyan nehéz ezt megérteni? És mégis, vannak emberek, kik talán most sem értik, hanem azt mondják: Az adósság adósság. Hiszen én sem mondom hogy nem az, annyi sütni való nekem is van, de annyit mondom és elfogja ismerni minden józan ember, hogy vannak adósságok, melyek nem szegényítésemre, de gyarapításomra szolgálnak, s e szerint az adósságot nem az után kell megítélni, hogy adósság, hanem azután, hogy milyen természetű adósság. Igen sajnálom, ha ezt nem mindenkinek méltóztatnék megérteni, noha elég világosan szól, de hogy a nagy többség megérti, annyit talán mégis remélhetek, az emberi észről.

Osztályoztam pedig az adósságokat az ő természetük szerint azért, mert vannak lapok és emberek, melyek ékik folyton azzal argumentálnak, hogy ennyi és ennyi millió a betélt adósság, tehát a nemzet annyi millióval szegényebb. Hát ez a felfogás határozottan

téves. És én nem bánom, méltóztatssanak agitálni, a mivel tetszik, de hogy az emberekben ily helytelen fogalmak ébredjenek, azt ellensúlyozni kötelességünk.

Nem azt kell nézni, illetőleg nem csak azt kell nézni, hogy mennyi a betélt adósság, hanem azt is, mennyi a hasznos befektetés? És vajjon, honnan vette volna a gazda a befektetést, ha adósságot nem csinál? A birtok nem jövedelmezett. Ha tehát azt várja, hogy a birtok jövedelméből vegyen? Össze csap feje felett az áradat. S így adósságot kellett csinálnia. Na persze ha az adósságot hátrányosan használta fel, akkor nagyon természetes, hogy esett, de ha előnyösen használta fel, akkor emelkedett.

Más kérdés most már: vajjon hány gazda birt helyes és hány gazda birt helytelen tapintattal? Az az ő dolga. És ha tíz közt csak egy boldogul? Azt jelenti: hogy az egy tapintatosan és helyesen járt el, a többi pedig helytelenül. De ez sem esoda. Gazdáinknál a gazdasági kvalifikáció még nem mindennapi dolog. A legtöbb gazda ősdi fogalommal bír és a gazdaságot oly szakmának tartja, melyhez minden embernek értenie kell. Pedig a gazdaság éppen oly szaktudomány mint akarmelyik. Vannak kivételek, kik nem tanultak jogot és többet tudnak sok ügyvédnél; nem jártak orvosi egyetemben és helyesebb tapintattal bírnak sok orvosnál, de ezek kivételesek, s nem azt igazadják, hogy most már jogot tanulni, vagy orvosi egyetembe járni szükségien. Mert egy némely tanulatlan gazda helyesebben jár el mint a tanult, azt sem azt bizonyítja, hogy a gazdaság nem tudomány. Sőt ez a bajunk, hogy nem tartjuk tudománynak és nem tudunk gazdálkodni. Ennek kell tehát felróni, ha egy némely befektetés nem fizeti ki magát, és nem a politikának, hanem az még is bizonyos, hogy gazdáinknak legalább is két harmadrésze helyes befektetéseket csinált, s hogy betélt adósságainak dacára sokkal jobban áll, mint ama adósságok előtt állt vala.

nek nehogy az a nagy fáradságom, melyet már ezen ügyben tettem, haszontalanná váljék.

Néhány pillanat múlva jött a eszmadia — csinos kised barna ember volt nyírott tiskés fekete szakállal kissé előre hajlott nyakkal — a mi rendesen a hegymászók sajtóságos test állása szokott lenni.

Midőn keresztül jött a falu háza küszöbén — annak ereszé alatt még egy kevés össze nem gázolt hó volt, abba bele gázolt, a minék én nagyon örültem, mert rögtön kimentem a nyomhoz, kivettem vadász tarisznyából azt a kis papiros darabot, melyből az erdőbe talált kis eszma nyom formája ki volt vágva — hozzá mértem egészen bele illett. Ez is jó volt egynek — valamivel tisztább lett ismét a helyzet.

Ösmeretes dolog, hogy a királyi ügyészeknek a bünyvizsgálatoknál nem szabad sem a kihallgatásokat eszközölni, sem pedig jelen lenni a kihallgatásoknál, a mi igen sok okból nagyon helyes dolog.

A királyi ügyészeknek azonban megvan engedve, hogy mind az előnyomozat, mind pedig a vizsgálatokra befolyással lehessenek s annak minden mozzanatai közt egy és más úgy a vizsgálat irányára valamint a vizsgálat módozataira nézve indítványokat tehessenek.

En megtartottam a szabályokat — nem voltam jelen a kihallgatásoknál, hanem előre elkészítettem mindazon kérdéseket melyekre a gyanúsított egyén kihallgatandó.

Hogy hívják? hány éves családosa. — Van-e vagyona? Hogy megy a mesterség? Mi a jövedelme? Kik a csiabotái, a kikkel

Sertésbehozatal korlátozása Szerbiából Szerbia nisi, és piroti kerületeiben a sertések között kiütött száj és körümfajás miatt a sertésbehozatal a nisi és piroti kerületekből megtiltatott.

Szász Károly távozása a közoktatás miniszteriumból A közoktatásiügyi miniszter Szász Károlylyal a következő levél kíséretében tudatta ő felségétől leérkezett felmentését.

Ó cs. és ap. kir. Felsége Méltóságodnak f. é. szeptember hó 28-án hozzám intézett kérése folytán tett előterjesztésemre, október hó 6-án Ramesben kelt legf. elhatározásával Méltóságodat itt viselt hivatali állásától hű és buzgó szolgálatai elismerése mellett és ministeri tanácsosi címe és jellege meghagyásával — saját kérésére felmenteni méltóztatott.

Midőn e legf. rendelkezéséről Méltóságodat értesitem, nem mulaszthatom el igaz sajnálkozásomnak kifejezést adni az államszolgálat kötelességéből kiválása felett.

Szívesen ismerem be, hogy a munkáskezet, a mely soha nem lankadó buzgalommal támogatta törekvéseimet, nehezen fogom nélkülözni.

Részemről nincs egyéb hátra, minthogy az ösmerő királyi szóhoz meleg köszönetet csatoljak a mindig kész munkatársnak, azon biztos reményem és hitem kifejezése mellett, hogy inwentul is támasza lesz az egyháznak és államnak egyaránt.

Tréfort s. k.

A főrendiház válaszfelirati vitája.

Budapest. oct. 13.

A főrendiház válaszfelirati vitája rövid volt. A tizenegy órára kitűzött ülés félegy előtt véget ért, s a feliratot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

A főrendek sorából csak két felszólalás történt: gróf Zichy Nándor és báró Prónay Dezső, az előbbi a javaslat általános, utóbbi részletes tárgyalása alkalmával.

Sem egyik, sem másik felszólalás nem tartalmazott voltaképi támadást a bizottság válaszfelirati javaslata ellen. Gróf Zichy határozottan ki is jelenté, hogy a feliratot elfogadja, báró Prónay szintén e felirati javaslat alapján állva, kifogásolta annak egy — a vámszövetségre vonatkozó — passusát.

De gróf Zichy Nándor amellett alkalmat

vett magának kiemelni a nézeteket, melyek alapján magát ellenzéknek tekinti, amelyek körül — úgy mondá — e ház többségét sorakoztatni reméli. E nézeteket bajos lenne részletezni, a nélkül, hogy vagy olyasmit mondjunk, a mit magának ismer minden képviselhető politikai párt (s így a kormánypárt is), vagy kitegyük magunkat a félremagyarázás azon vádjának, amelyben részesült gr. Zichy Nándortól a miniszterelnök is, ki megpróbálta keresni Zichy gróf nyilatkozataiban a tényleg elválasztó vonalul szolgáló markansabb helyeket.

Gróf Zichy Nándor sietett oly magyarázatot adni a vámszövetség s a kivételes rendszabályok tekintetében általa mondottaknak, amely magyarázat után a miniszterelnök a legjobb meggyőződéssel jelentheté ki, hogy a vámszövetség kérdésében mondott nézetek ellen így értelmezve, semmiféle megjegyzése nem lehet.

De voltak gr. Zichynek egyéb kifogásai is. Így kifogásolta a főrendiház készülő újjászervezését is. Mem tudott, vagy nem akart ugyan felszólalni azok ellen az alapelvek ellen, a melyek e reform megvalósításánál köztudomás szerinti irányadóul szolgálnak; de nem bocsátkozva azok elemzésébe, egyszerűen, tekintet nélkül a reform milyenségre, ellene nyilatkozott minden oly reformkísérletnek, mely az új szervezés alkalmával a kormány egyszerű eszközévé süllyesztené a főrendiházat. Igeu helyesen utalt válaszában a miniszterelnök arra, hogy a mi az új főrendi házról eddigélé tudva van, mind tiltakozást képez azon föltevés ellen, mintha az függetlenségében meg lenne bontva.

Még kevésbbé találók a gróf megjegyzései közigazgatási viszonyunkra. E közigazgatásnak lehetnek — vannak is — hátrányai. De a ki azt állítja, hogy e szervezett közigazgatási hiányaira bárhol azért hunylik szemet, mert az a politikai ténnyé jó szolgálatokat teljesít: az egyáltalán nincs tisztában azzal, hogy a választott megyei tisztviselők politikai használhatósága semmi ahhoz képest, a mit egy kinevezett tisztviselői szervezet nyújthatna annak a központi hatalomnak, mely azt így felhasználni akarná. A közigazgatás jelen politikaszerepét van joga rosszalni bárkinek; nincsen azonban joga ebben a pártok bármelyike ellen gáncsot ke-

— Igenis kérem alássan.
— Hogy hívják azt az embert?
— Tillai Józsefnek.
— Honnan ösmeri?
— Egy néhányszor lőtt özet vettem tőle.

— Mikor vett utoljára?
— A múlt szerdai hetivásáron.
— Minő őz volt az? Suta, vagy bak?
— jól emlékezzék vissza.
— Egy öreg suta volt, 4 firtért vettem tőle s bevittem a liscerekhez, ott adtam el 5 firtért.

— Hallotta mindezt Tillai József, mit mond erre?

Most már nem tagadok semmit, elmondok mindent, egy a mint történt, hadd szenvedjen mind, a ki oka ennek, ne csak én magam — mert hiszen én nem tartozom senkiért sem szenvedni.

A múlt hét vasárnapján összejöttünk nálunk (nálam helyett) Sánta János, Fehér Tamás, és Zsitva Mátyás hivat magokkal a városyóiba, én nem akartam menni rák estek, rábeszéltek, és csaknem erővelvittek el.

Alkonyat előtt értünk fel a kövek alá, — elültünk lesbe szerte széjjel, azonban alkonnyon nem jött semmi, egész éjjel lestünk, nem volt szerencse, de hajnalban egy suta jött egyenesen rám, mintha csak zsinórral húzták volna oly egyenesen nekem, azt én löttem meg.

(Végo köv.)

Birtokossági alakítása, törvényhatósága részéről, s az alkulás előindítását H. Hadaaz város 3-dik napjának dél-

számonhoz jogos igény, vagy erkölcsi tulajdonos, s megnevezett helyen

meg kérésének felyembe az igénymervénynek a személy szerinti meghívás

Hay Gyula

egy-évi fizűi főügyésze, törvényhatósági biztos.

K A B

örölt, szeszmérő

hált légsúlymérők

szakmába vágó

sószállító hivatal

1. évi október hó alapján áreljétsé

gabonaszükség-

ellátott irásbeli

ben, vagy az

leendő mellék-

leltésével

főbánya hiva-

tama alatt azzal

m. k. főbánya

l, a szathmári,

szai m. k. adó-

szárgatóságoknál

hivatal.

bátha mind férjhez men-

—y—y.
t a vidéken.

Budapest, október 12.
Az éjelen-vihar, mely
az első magyar opera
a színház személyzete
az első lázon, az új
folyának az előadások,
a csendes idő, midőn
gondtan elmélkedhetünk
műveikből az ő tanul-

dalművészetnek külön
egy büszkesége lehet
egy dísz a főváros-
közönségünk emeltété-

közönségnek, mely
buzgó művészetét?
Ar művészetek egyiké-
közönsége, mely képes
adni

ki egy az, melynek
teljék!
világot vet magára a
törtlen szinben tünteti
kat

er a múlt század vé-
s egy század alatt,
melkedni, hogy most
megélné abból a
élvező közönség adó

melyet a legnagyobb
that el, de amelynek
sai.

gosszaggal ítélhessük
adását, meg kell is-
előbb, melyeknek a
hette nagy előrehal-

1837 óta van ön-
csak hogy még az
v volt a drámai művé-

mondhatni, egyetlen
elvirágzásnak.

művészet az igazi
nőtt fel és erős-
lehetően cozmopo-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

észet azonban en-
sohasem talált igazi
ást. Midőn a nem-
akkor jeles magyar
drámai művészek

operája volna, hogy hiszen az angol is, a spanyol is, a francia is az olasz operát kultiválják; de ha más nemzet koldus, ez még bennünk nem tesz boldogá

A mi nemzeti egészségünk mindenben érvényesül, politikánkban, szépirodalmunkban, mulatságunkban, táncunkban s minden cselekedetünkben egyaránt, jogos tehát vágyunk, hogy magyar operánk is nemzetiségünknek igazi kifejezője legyen.

Csak hogy hiába vágyunk mi erre, ha a magyar nemzeti opera kifejlődésére csupán egyetlen operaházat tudunk emelni.

S íme ezzel megtaláltuk már a tanulságot, hogy magyar nemzeti dalművészetet csak úgy fogunk nyervehetni, ha a budapesti operaházon kívül és a vidéken is vendégszeretetre talál több helyen az opera, hogy ott megerősödjön a főváros dalművészetét magasabbra emelni s nemzetiségi alpra teremteni segítse.

A lapok támadásainak éveken keresztül állandó czéltáblája volt a nemzeti színház intendanturája az opera miatt, hogy minduntalan idegen operák-készeket és énekesnőket vendégszereltet vagy szerződött.

De hátkintette vesszük azon kényszerítő körülményeket, a melyek között ezt tette az intendantura, akkor természetesen fogjuk találni eljárását.

Mert a míg a dráma mindig a vidékről szerződött tette az ott megerősödött tehetőség, addig az opera a vidékről sohasem kapott művészt s így kénytelen volt a külföldről szerződöttetni.

Ha tehát azt akarjuk, hogy a magyar királyi operaházban magyar dalművészek adjanak elő magyar nemzeti dalműveket, akkor a vidéki színházainkban is meg kell honosítani a dalművészetet.*

EGY OPERISTA.

Hogy e czikk mennyire helyes eszméket fejtet, legjobban bizonyítja az, hogy míg Debreczenben is volt opera, addig oly erőket adhatott a nemz. színház operájának mint Odry, Tamerné, Bodorfi, Dalnok, Fekter, sat. kik mind a depr. opera tagjai voltak.

Napi hírek.

A honvédség köréből. Ö Felsőge Leszczynski Lajos nyugálománybeli honvédszázadosnak a czimzetes őrnagyijellegtel díjmentesen adományozta. Üdvözöljük városunk e derék férfiat előléptetése alkalomából.

Temetés. Ma délelőtt helyezték örök nyugalomra a mindnyájunk fájdalomra váltalanul elhunyt László Alajost, ki Debreczen egyik gazdagabb és tekintélyesebb a közigygyekek iránt melegen érdeklődő polgára, városi biztag, buzgó református és egyháztanácsos, a helybeli függ párt tevékeny tagja s talpig becsületes ember volt. A szomorú gyászmenetben, mely a meghaldogultnak k. várad utcai házából indult ki, városunk intelligens közönsége igen nagy számmal volt képviselve. A gyászoló család tagjain kívül városi és megyei tisztviselők, a törvényhatóság bizottsági tagjai, a ref. egyház lelkészei, a főiskola, gazdasági tanintézet tanárai, a ref. egyház tanítói majdnem teljes számmal, a helybeli függ párt vezetői, a főiskolai tornaegylet, melynek az elhunyt derék polgár, tisztelbeli elnöke volt, lefátyolozott hölgyek, és minden rendű közönség, párt különbözősége nélkül, kísérték ki a hosszú, csendes piherésre a kihált hamvakat, melyeknek érczkoporsóját számos, díszes koszoru borította a szeretetnek és tisztelgetnek jeleiként. A kis templomban K. Tóth Kálmán gyönyörű imát és beszédet mondott, mely a férfiak szemében is kicsalata a fájdalom könnyeit. A templomi szertartás után a megindult szomorú gyászmenet hosszú kocsisortól követe a csegléd-utcai temetőbe, hol a főiskolai kántus gyászéneke mellett hantok dübörögve ráborítottak a koporsóra. Nyugodjék békével az elköltözött.

Az írók és művészek társasága közelébb tartott választmányi üléséből adta ki a nyári kirándulásra vonatkozó közzözü levélét, aláírva Jókai, Urvary, Paulay, Sipos elnökök és a kirándulás számos tagja által. Hetven ily közzözü levél küldetett szét Miskolcz, S-A. Ujhely, Munkács, Beregszász, M-Sziget, Szatmár, N-Károly, D-Debreczen városokba, a kirándulás emefőbb pontjaira. A társaság hírlapilag is a legmelegebb közzözüvel adozik az egyes városokban alakult rendező bizottságoknak és ezek tagjainak külön-külön, ugyszintén a főintéző köröknek, azért a fáradhatlan buzgóságért és érdeklődő figyelemért, melylyel az utazó társaság ügyét felkarolták, magukévátették. Együttal megemlíjük, hogy a tervezett kirándulási bucsu lakoma folyó hó 18-án tartatik meg az írói és művészi kör helyiségeiben. A 18-iki estély társas vacsorával kezdődik s táncvizsgálommal végződik. Részt vehetnek a kirándulók, továbbá a kör tagjai és családtagjai és az egyes városokból meghívott vendégek. Már csaknem minden kiránduló beváltotta jegyét s a vidékről is a főrendezők közül sokan jelentkeztek.

Színház. Nagyszámu közönség gyönyörködött tegnap Orley Flóra remek alakításában, melyet Szigeti jókedvű bohózatában: „A csókon szerzett völegény“ ben producat. A művésznőt minden jelenés után zajos tapsal tüntették ki. Erdekes volt a tegnapi előadáson, hogy Boránd és Nyilassy kik a vándorszínészeket játszták, a mul tálen itt működött spanyol deákok „Olé-

dalát is parodizálták. A parodia felségesen sikerült és a közönség csak úgy dőlt a nagy nevetéső. Meg kellett ujrázni. Ez a sikerült próba-betét közelebb zsufolt házat fogvonzani.

A Petőfi-társaság felolvasó ülésén nagy közönség volt jelen az akadémia Kisfaludy-termeben. Négy felolvasás veletjezve, de Margitai Dezső novellája elmaradt. A program első pontja dr. Radó Antal Giovanni Verga olasz regényirőrdől szóló értekezése volt, melyet György A. Adár olvasott föl. Szerző általános vonásokban ismertette az olasz szépirodalom jelen állását, mire áttért Vergára. Vázolta írói működését, kimutatva, mint tért át az idealisták táborából a realistákba. A felolvasást zajoson megtapsolták. Erre Szabó Endre r. olvasta fel „Az egyben“ című hosszabb költeményét. Egy magyar ember — kit a vers Botondnak nevez — elvégezvén földi pályáját, berukkol a menyországba, hogy élvezze az örök életet. Az Ur felhívja, adja elő érdemeit a miknek alapján a mennyhez jussot formálhat. Erre humorosan mondja el élete utját, mely meglehetősen változatos Szent Péter boszankodig, befogja Botond száját, hogy ne folytassa a beszédet. Botondot kivezetik a mennyből, de odakinn Péterrel alkudni kezd s ez megsajnálja a jósvívű, jólelkű, de nem gyakorlat okosságú Botondot s az Ur irgalmát kieszközöli számára. E költemény, a hallgatóság zajos tetszését fogadta s ismételve megtapsolta. Utolsó tárgylul Komócsy József elnök olvasott fel Témérdek-től politikai költemény, mely az oroszok 49-iki invázióját veszi kiindulási pontul. Ez a költemény is tetszést aratott. A felvonásokat zárt ülés követte, a melyben a társaság kimondja, hogy az ideére tervezett szegedi kirándulása elmarad.

Elveszett. Kramer I. férfi szabó üzletének egy posztódarabokat tartalmazó minta könyve; a megtaláló sziveskedjék azt a piac utcai üzlethelyiségbe elvinni és ott megkapja illő jutalmát.

Nagy tüzvész hire terjedt el ma városunkban, hogy Miskolczon a borsod-miskolci gözmalom, mely hazánkban egyike a legnagyobbaknak leégett. E hirt tentartással közöljük.

Regényes öngyilkosság. Ifj. Janovszky József katonaszökevény f. hó 6-án Zsarnóczán atya, Janovszky József kereskedő kertlakában azon pillanathoz fedezte fel a háznép, midőn egy forgó pisztolyal magát halántékön lötte. A belülről elrekesztet de különben is lakattal elzárt kerti lakba az ablakon át hatolva be, ott halálosvonalgásban a pamlogon fekvé találták az öngyilkost, ki finom polgári, ur ruhába öltözve, gondosan begombolt fekete glacé keztyüben nyugodt, fekvő helyzetben teljes szinpadit bravurral végezte magán a mütétet. Hogy a regényességből mi se hiányozzék, két finom kaligrafikus kiállítás levélet is hagyott az asztalon, melyek egyike „Zam Andeken an se, inem unglücklichen Sohn Josef Janovszky“ a másik pedig Gragger Károly barátjához volt czimezve. Az első levél hamis szinpadit pathósszal telt irálygyakorlat, melyben a „nyugalmas hely“ utáni vágyát fejezi ki, melyet a „let utáni küzdelemben meg nem találhatott volna“; a második levél hasonló érzelgős iromány; barátjának írja „ezen utolsó sorokat emlékül“, a kire „élete utolsó óráiban is emlékezett“... A bánt vagy önvád legkisebb nyoma sem jelentkezett a szerencsétlennél ki a katonai kinstártól elutalajdonított 300 frtból csak 23 krt hagyott hátra, — a többi pénznek semmi nyoma nem volt s csak a finom s teljesen új fehérenyely szolgálatos és a hatlövétü forgópisztoly szolgálthat némi kártérítési alapot a katonai kinstárnak, miért is az összes értékes tárgyakat hatóságüörizet alá vették.

A holdfogyatkozás és a konstantinápolyiak. A múlt holdfogyatkozás a török fővárosban meghozta azokat a babonás jeleneteket, a melyek, a keleten elmaradhatatlanok, ha a hódosítóság tüneménye látható. A mohamedán, a görög és örmény köznépek ugyanis szent hitte, hogy a hold elsötétedését egy félelmes nagyságu medve alakjában feltünő gonosz dsin okozza, a mely a holdat megsemmisítéssel fenyegeti. Ha e szörnynek sikerül legyőznie a holdat, akkor a szent csillagzat végkép eltűnik, a mi a földet is végromlással fenyegeti. Hogy tehát a holdat bátorítsk küzdelmében, a demont pedig elrettentsék, a meddig csak az elsötétedés tüneménye tart, a köznépek rémületetes zajt szokott csapni tepsik, rezústók, tülkök segítéggel és egyre pisztolyokat, puskákat süitöget az égi párbajvivők felé. Ez a pokoli ma csak azene eddig rendes volt és ritkán ment el botrányok, balesetek nélkül. Ezuttal a rendőrség minden lehető megtett, hogy elejét vegye e rakonezátlankodásnak, főleg a veszedelmes lövöldözésnek; de a jó akaratú törökök hasznalton volt. Szombaton este Konstantinápolyi csatatérhez hasonlított. Egyre ropogtak a fegyverek főleg a stambuli, tatarlái és tarlarskii negyedekben, hiába igyekezett a rendőrség fantartani a csendet és rendet.

Egy óriás színház építését tervezik Newyokban; mint hírlík, gazdag tőkepénzesekből egy társaság van alakulóban, mely 2 millió dollár költséggel oly nagy színházat akar építeni, a milyen még nincs a világon. Az épület nemesak színházat foglalna magában, hanem hangversenyző, táncz és ét-termetet, továbbá club-helyiségeket is. A tetőzetén pedig nyári kert volna vendéglővel.

Szerencsétlen tréfa. Gyurik László gerényi lakos erdővédnek ellopták a sertését e napokban, ő tehát Ferenczik Vaszyly gerényi lakossal együtt a sertések keresésére indult a czigányócezi erdőbe. Mindkettőnek fegyver volt a vállán. Az erdőben aztán elkezdtek dévajkálni és egymás kalapját a levegőbe hajigálva, azon vitézkedtek, hogy melyik találja el fegyverével a feldobott kalapot. A mint egymás kalapja után nyuláltak, a fegyvert hónuk alatt tartva, egyszerre a Gyurik fegyvere elsült és Ferenczik Vaszylyt úgy szíven találta a golyó, hogy azonnal szörnyet halt. A tettes, mint az „Ung“ írja, azonnal feljelentette magát az ungvári szolgabírói hivatalnál, hol a jegyzőkönyv felvétele után egyelőre szabadon bocsátották.

Tévedés vigjátéka. Erdekes felsülést beszél el a „Figaró“ egy párisi magyar hírlaptudósítóról. Az illető tudósító a napokban sietve lépett be a „Grand Hôtel“ olvasó termébe. A német újságokat kereste, de azokat egy német utazó mind lefoglalta. A hírlapíró udvariasan megszólítja az idegent: Bocsánat uram, adja át néhány pillanatra valamelyik lapot, csak egy dolgot szeretnék benne megnézni. — Mit, ha szabad kérdenem kérdé az idegen, én épen most futottam át őket és valószínűleg felvilágosítást adhatok önnek, — Azt szeretném megnézni, hogy mit írnak a német lapok Bismarck Herbert gróf párisi utazásának czéljáról. — Epen én is azt kerese uram, de nem találtam róla semmit. — Talán uraságod is hírlaptudósító? — Igen... legalább e pillanathban. — Hallottam már valamit ezen utazás indokairól? — Semmit. — Jó lenne meglátogatni a grófot, úgy is itt lakik a hotelben. — En már láttam őt. — S mit mondott önnek utazása politikai czéljáról? — Erről ő ép oly keveset tud, mint ön, vagy én. — Ebben a pillanathban egy groom lépett az ismeretlenhez s egy sürgőnyt adott át neki. Az idegen átfutotta azt, s udvariasan köszöntve a tudósítót eltávozott. — Kicsoda ez az ur? kérdé a hírlapíró a groomot. — „Bismarck Herbert gróf“ — volt a váratlan válasz.

Catania vihar, melyről már távirainkat szözlöttak sokkal borzasztóbb volt, mint a minőnek eleinte hitték. A szél olyan rettenetes dühöngött, hogy csak úgy üvöltött a házak között, magával szakítva mindent, ami utjában állott Catania körül a falvakban rettenetes pusztítást vitt végbe a vihar. Cibali, Borgor Guardia és Guissa teljesen elpusztították; a mezők, szőlők, gesztenyeerdők a körülfekvő dombokon a fölsmerhelenségig szét vannak durva. A szép nyaralók teljesen rommá törtek össze; törmelék és szemétdombok mutatják a helyeket, a hol a házak állottak — egy sem birt pusztító elemnek ellentállani. A kövek, gerendák, téglák közül nyögés jujgatás hallatszott elő, rémület gerjesztve a segítségére sietőkben. Aki tehette, reszkette igyekezett menteni s munkájuk lagnagyobb részét sikerült de az első pillanat vérfoyasztó volt. Arult asszonyokat gyöngye, köztük sok polýás gyermeket, erőteljes férfiakat huztak elő a romok közül, legtöbb jét eszméletlenül, s majdnem valamennyit sebesülten. Halott is volt huszonnyolc... Ki tudja, hogy mennyire rug e szám, amig a munkálatokat befejezik. A sebesültek száma ma estig 500-ra emelkedett és ezek mind a Catania kórházaiba szállítottak. A betegk között vannak olyanok is, kiknek kezei s csontjai elszaggatattak; egy szegény asszony mellébe egy vastag tölgyfogács nyomult, egy ember szemvilágát vesztette, egy másik gerincét törte. Rögóta nem volt ily szerencsétlenség, mely annyi családot a legmélyebb gyászba döntött volna, sok család gyászát azonban még a nyomor is növeli. A mező valósággal meg van semmisítve a legszébb olajfaültetvények elsöpörtettek, a szőlőhegyek is teljesen le vannak törölva. — A kár hozzávetőleges számítás szerint is négyöt millióra rug.

Legujabb. („Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.) BUDAPEST, okt. 14. A képviselőhá: bíróló bizottsága Imre Aurél (Székelykereszturn) Chorin Ferencz (Aranyosmegyes), Dessewffy Kálmán megválasztását igazolta. BUDAPEST, okt. 13. Urvary Lajosné a „Pesti Napló“ szerkesztőjének neje, — ma ebéd után revolverrel szíven lötte magát s a lövés következtében delután meghalt. Ezen eset a fővárosban nagy szenzációt kelt az elhunyt családi összeköttetési és társadalmi állása folytán. Az öngyilkosság oka még nincs kiderítve. ZAGRÁB okt. 4. A választfelirati javaslatban kijelenti a tartománygyűlés, hogy az állami közönséget becsesnek, az ország autonóm állására nézve szükségesnek tartja, de panaszokodik, hogy az alaptörvények végrehajtásánál félreértésből származó visszaélések csuszak be. Az ellentéték kiegyenlítése végett regnicoláris bizottság összehívását kéri. Re-

ményét fejezi ki, hogy a kormány megfelelő eszközökkel gondoskodand az ország anyagi fejlődéséről, a közös országgyűlésen oly javaslatokat terjesztend elő, melyek eloszlatják az általános aggodalmat, hogy a közös kormány, közös országgyűlés nem fordít elég gondot Horvátslavonia jólétére. Végül igéri a tartománygyűlés, hogy mérséklettel, nyugalommal végzendi munkáját, maga is kezdeményezend szükséges javaslatokat, többi közt oly törvényeket, melyek a szerb testvérek jogos igényeinek eleget tesznek; a két ellenék külön felirati javaslatot terjeszt a tartománygyűlés elé.

PARIS okt. 14. Kouvier kereskedelmi ministerré nevezetett ki.

BRÜSSZEL okt. 14. Senzeilesben a nép a közési tanácsosokat a gyűlésteremből kikergette és tetleg bántalmazta, mert az ottani leányiskolát megszüntették. A lelkész lakását kirabolta.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

I. Bérlet. 15. szám. Szerda oct. 15. másodsor

OLGA.

Színmű 4 felv.

Műsor: Csütörtökön: „Az utolsó szerelem.“ Péntek: „A koldusdiák.“ Szombat: „Kis hercege“

Felolvasó szerkesztő és kiadó laptudósítós Vértési Arnold. Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyílt-tér.

9. Az orvosok mikép vélekednek Brandt R. gyógyszerész svájzi labdacsaíró. Humitsch Gyula kerületi orvos Miltadtban (Karinthia) ezt írja: „Kérek még három dobozal a svájzi labdacsokból, melyekkel már is nagy sikert értem el.“ — Boschitz Antal kerületi orvos Winklernben (Felső-Karinthia) így ír: „A küldött svájzi labdacsokat makacs szérkedésnél a legjobb eredménnyel használtam.“ — Dr. Gaisberger János gyakerló orvos Gunkirchenben (Wels mellett) ezt írja: „Sziveskedjék még 10 doboz svájzi labdacsozt küldeni, a labdacso hatása kitünő.“ — Brandt R. gyógyszerész svájzi labdacsaíró a magyarországi gyógyszerárakban, egy dobozal 70 kr-ért, kaphatók.

Kávé.

HARLING LAJOS és TARSA, HAMBURG 8. Legfinomabb neműeket küldenek portómentesen átutavéttel igen olcsó árak mellett. Beesületes kiszolgálás mellett senki sem árusíthatja ezen kávékat olcsóbban. 5 ko afrik. Mocca prima 3 frt. 5 Campinas oros 3 „ 40 kr. 5 Cuba, brillans 4 „ 90 „ 5 Ceylon, prima 4 „ 80 „ 5 Arany menado kül. finom 5 „ 20 „ 5 Cuba gyöngy „ 5 „ 20 „ 5 Ceylon „ prima 6 „ 4 Arabs mocca, tizes 6 „

Maria-celli gyomor-cseppek;

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen.

es felülmulhatatlan étvágy-hiány, gyomorgyengerős, roz szagu lehellet, szelek, savanyu felbúfogs, köhka, gyomorhurut, gyomorgés bugyóképződés, túlságos nyálkakepződés, sárgaság, undor és hányás főfájás (ha a gyomorból ered), gyomorgörzés székszorulat, a gyomornak túlterheltsége ével és ital által, gúnsza, lep- és májbetegség, aranyeres bántalmakellen.

Egy üvegeso ara használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Gölti Nándor, Tamassy gyógyszerész utraknál. Kun-Sát-Márton Batha Zoltán gyógyszerárában, valamint az osztr-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerárában és kereskedésben. Központi széküdesi raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly, „Az Országalhoz“ címzett gyógyszerárában Kremsterben, Morvaországban.

HIRDETMÉNY.

A bustyaháza m. kir. erdőhivatal a királymezői magtár 1885-ik évi gabona szükségletének beszerzése végett 1884. évi novemberi hó 3-án írásbeli verseny tárgyalás fog tartatni, melyre a vállalkozók zárt ajánlataikat a megfelelő 10% készpénzzel, vagy az állam által elfogadhatónak nyilvánított érték papírral fedezendő bányapénz melléklése mellett a kitűzött határnapon déli 11 óráig az erdőhivatal főnökéhez benyújthatják.

A szükséglet a következő:

Buza	342	} métermázsza
Rozs	906	
Tengeri	200	

A vonatkozó árlejtési és szállítási feltételek az alulirt m. k. erdőhivatalnál, a szigeti, huszti, bocskói, rahói, vissói, körösmezői, királymezői erdőgondnokságoknál, továbbá a szatmári, debreceni és kassai kir. pénzügyigazgatóságoknál be tekinthetők.

Bustyaházán, 1884. október hó 10.

M. kir. erdőhivatal.

(Utánnomat nem díjazatik.)

MEGHIVÁS.

Hajdu-Hadház város birtokos lakosságának, szervezett közbirtokossággá alakítása, — a birtokosság küldöttségének kérelme folytán Hajduvármegye köztörvényhatósága részéről, a kérelemhez képest törvényhatósági biztos közbenjöttével elrendelve, s az alakulás előirányozásai befejezése lévén: az alakuló birtokossági közgyűlés határidejéül H. Hadház város vendéglőjének nagytermébe, folyó 1884-ik évi November hó 16-dik napjának déli 9 óráját tűzöm ki, mihez képest:

felhívom H. Hadház város ez idő szerinti, az osztatlan közvagyonhoz jogos igénynyel bíró, vagy illet érvényesíthetői vélt lakosait, a nem önjogu, vagy erkölcsi tulajdonos testületek törvényes képviselőit, miszerint, a most kitűzött határidőben s megnevezett helyen az alakuló közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

Egyszersmind pedig az elő nevezett birtokossági küldöttség kérésének figyelembe vételével megjegyzem, hogy az osztatlan közvagyonhoz igénynek, s az igénymértvénynek a maga idején, s helyén való megállapítására, az alakuló gyűlésre lett személy szerinti meghívás befolyással nem bírand.

Tárgyak:

- A birtokosság szervezése, ebből folyólag
- A szervezési szabály megállapítása
- Felügyelő bizottság választása.

Kelt Debreczenben, 1884. szeptember 18-án.

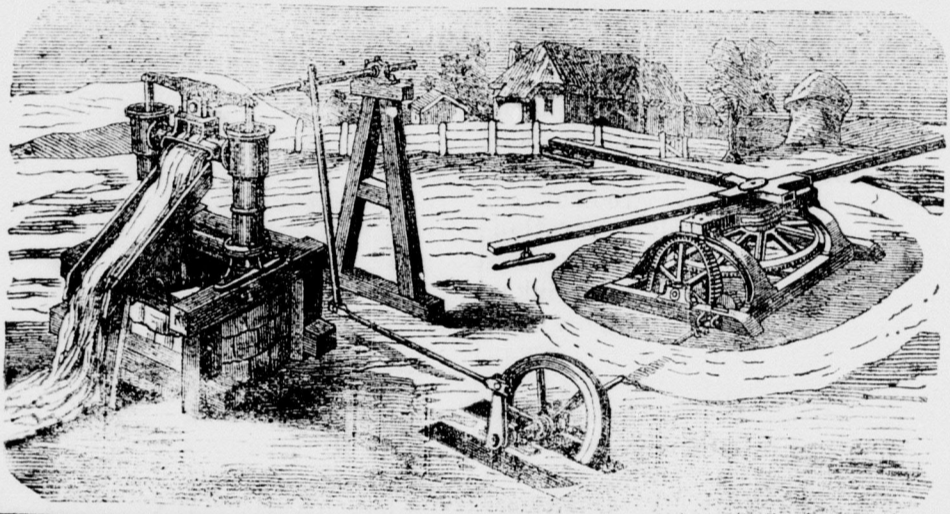
Szinay Gyula

Hajduvármegye tiszti főügyésze,
mint törvényhatósági biztos.

Alapított 1858-ban.

WALSÉR FERENCZ

első magyar gép- és tüzelőszerek gyára, harang és ércöntődeje,
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemű szivattyukban

Evválla teljes vízvezetékberendezését városok, földbirtokosok és magánok részéről, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ- és MAGÁN-FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására és minden vízművi munkát gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors és diszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN.

ÜGYVÉDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYASZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK ÉS LEVÉLBORITÉKOK,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDEKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.